

Dagsorden til møde i Kystvandrådet for Horsens Fjord og Norsminde Fjord, 25. juni 2025 kl. 16-19

Dagsorden

- **Velkomst**, 16.00-16.05
v/ Flemming Larsen
- **Præsentationsrunde**, 16.05-16.20
Alle præsenterer sig selv og deres forventninger til arbejdet.
- **Oplæg om rammerne for Kystvandrådet og den lokale trepart**, 16.20-16.45
v/ Amalie Dam-Hansen
- **Konstituering og forretningsorden**, 16.45-18.00
Der lægges op til, at Kystvandrådet godkender forretningsordenen med de ændringer, der vedtages på mødet, herunder tager stilling til muligheden for teknisk bisidder.

Pause

- **Ansøgte analyser**, 18.15-18.50
Det lægges op til, at Kystvandrådet drøfter og igangsætter de tre analyser, som er godkendt af den lokale trepart.
- **Evt. og næste møder**, 18.50-19.00
Der planlægges med følgende møder:
 - Onsdag d. 17. september kl. 16-19
 - Tirsdag d. 16. december kl. 16-19

Der lægges op til, at Kystvandrådet kan komme med forslag til emner for de kommende møder.

Bilag

Bilag 1: Baggrund vedr. Kystvandrådet

Bilag 2: Ansøgning til Kystvandrådet for Horsens Fjord med relevante bilag.

- A. Ansøgningsskema
- B. Motivation
- C. Plan for opgaveudførelsen
- D. Norsminde Fjord og hul i Alrø-dæmningen
- E. Go' Løsning
- F. Kommissorium for Kystvandrådet

Bilag 3: Forretningsorden (udkast)

Deltagerliste

Peter Mortensen	Østjysk Landboforening
Henrik Kreutzfeldt	Landboforeningen Odder-Skanderborg
Claus Vangsgård	DANVA
Jørgen Brønd	Bæredygtigt Landbrug
Jannik Ahlefeldt-Laurvig	Dansk Skovforening
Anni Jakobsen	Danmarks Naturfredningsforening
Ole F. Jensen	Dansk Ornitologisk Forening
Jan Karnøe	Danmarks Sportsfiskerforbund og Friluftsrådet
Bo Falken Mørkenborg	Danmarks Jægerforbund
Hans Estrup Andersen	Aarhus Universitet
Mogens Flindt	Syddansk Universitet
Henrik Skovgaard	Naturpark Svanegrund
Flemming Geertz	SEGES
Simon Rosendahl Bjorholm	SEGES
Lene Andersen	Odder Kommune
Marc Reseke	Hedensted Kommune
Flemming Larsen	Horsens Kommune
Amalie Dam-Hansen	Horsens Kommune

Praktisk information om mødet

- Mødested: Horsens Rådhus, Chr. M. Østergaardsvej. 8700 Horsens, mødelokale 15.
- Forplejning: Der serveres kaffe og kage ved mødets start. Omkring kl. 18 serveres aftensmad.

Parkering

Der er gratis parkeringspladser ved Rådhuset på de gule- og orangemarkerede p-pladser. Husk at registrere din parkering ved Ipad'en i receptionen.

Der er 11 el-ladestandere ved hovedindgangen (Easee/Aura).

Kontaktinformationer til Sekretariatet:

- **Amalie Dam-Hansen:** Specialkonsulent i Teknik og Miljø, Horsens Kommune.
Direkte telefon: 20463348. E-mail: amd@horsens.dk
- **Flemming Larsen:** Afdelingschef Natur og Miljø, Teknik og Miljø, Horsens Kommune. Direkte telefon: 76292514. E-mail: fhl@horsens.dk

Bilag 1

Baggrund om Kystvandrådet

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har d. 7. maj givet tilsagn til et Kystvandråd i tilknytning til den Lokale Trepert for Horsens Fjord. Kystvandrådet er udelukkende rådgivende i forhold til den lokale trepart.

Kystvandrådet kan arbejde med en bred vifte af emner. Det kan bl.a. være de emner, som også fylder i treparten, herunder kriterier for arealudpegning, inddragelse af lodsejere, realisering af projekter mv. Det kan også være andre emner som fx havdambrug, spildevand mv. Derudover bliver en central del af Kystvandrådets arbejde at igangsætte og gennemføre analyser og projekter.

Medlemmer

Jf. ansøgningen består Kystvandrådet af følgende organisationer

- Erhvervsinteresser
 - Østjysk landboforening
 - Landboforeningen Odder-Skanderborg
 - DANVA
 - Bæredygtigt Landbrug
 - Dansk Skovforening
- Natur- og friluftssinteresser
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Dansk Ornitologisk Forening
 - Danmarks Sportsfiskerforbund
 - Danmarks Jægerforbund
 - Friluftsrådet
- Faglige vidensinstitutioner/vidensparter
 - Aarhus Universitet
 - Syddansk Universitet
 - SEGES
 - Naturpark Svanegrund

Der er mulighed for løbende udskiftninger i Kystvandrådet, hvis dette viser sig relevant. Det er op til Kystvandrådet at vurdere, om der skal udpeges flere medlemmer, enten ad hoc eller fast.

Jf. ansøgningsmaterialet fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø lægges der dog stor vægt på, at der er balance i sammensætningen af Kystvandrådet mellem erhvervsinteresser på den ene side og natur- og friluftssinteresser på den anden.

Analyser

Til ansøgningen om et kystvandråd var der krav om at medsende en "Plan for opgaveudførelsen"- Planen beskriver bl.a. Kystvandrådets rolle, en procesplan for arbejdet, samarbejdet mellem Kystvandrådet og den lokale trepart mv. Derudover var det et krav, at planen skulle beskrive, hvilke analyser Kystvandrådet vil igangsætte. Der er i bilagene beskrevet tre analyser, hhv. Go' Løsning (Hedensted Kommune) samt Norsminde Fjord og hul i Alrø-dæmningen (Odder Kommune).

Da tilsagnet fra Styrelsen giver Kystvandrådet alle de ansøgte midler, er der ikke ændret i de planlagte analyser i forhold til den indsendte ansøgning.

Den lokale trepart har på et møde d. 6. juni 2025 godkendt igangsættelsen af de tre analyser. Der lægges op til, at Kystvandrådet igangsætter de tre analyser. To af analyserne igangsættes i 2025, mens den sidste igangsættes i 2026.

Kystvandrådet kan derudover foreslå at ansøge om midler til forsøgsprojekter. Disse skal dog godkendes af den lokale trepart, og hver kommune bestemmer selv, om der skal foretages analyser inden for egen geografi.

Kystvandrådet har ikke mulighed for at sætte yderligere analyser i gang i 2025 ud over de beskrevne. Det skyldes, at partnerskabet bag ansøgningen har valgt ikke at prioritere forsøgsprojekter i 2025. Kystvandrådet kan komme med forslag til nye forsøgsprojekter i 2026 og 2027.

Kommissorium

De tre største kommuner i den lokale trepart – Horsens, Hedensted og Odder Kommuner – har i februar 2025 godkendt et kommissorium for Kystvandrådet. Dette er kommunernes ramme for Kystvandrådet.

Med den reviderede ansøgningsvejledning fra marts 2025 blev det et krav, at ansøgningen til Kystvandrådet skulle indsendes af et partnerskab bestående af kommunerne, Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug & Fødevarer. I den forbindelse blev der foretaget ændringer og præciseringer i forhold til kommissoriet:

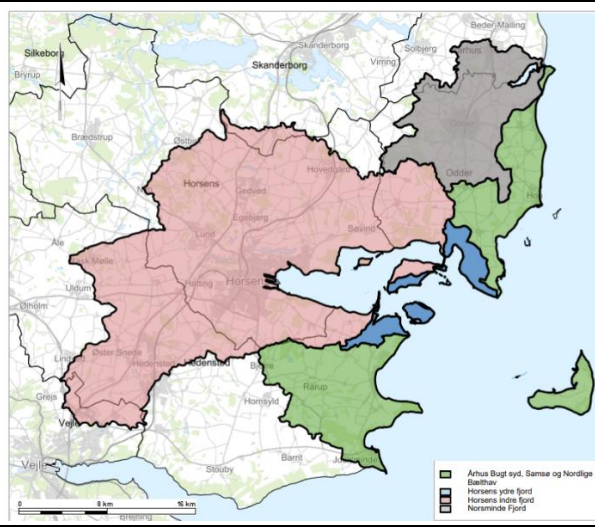
- Der er foretaget ændringer i sammensætningen.
- Det er præciseret, at der kan igangsættes analyser i 2025, så længe disse ikke har en påvirkning på udarbejdelsen af omlægningsplanen.

Bilag 2A

Ansøgningskema til nedsættelse som kystvandråd i 2025-2027

For at kunne ansøge om nedsættelse som kystvandråd, skal nedenstående skema udfyldes. Skemaet kan suppleres med uddybende bilag. Ansøgningen udfyldes som beskrevet i Guide til ansøgning om nedsættelse af kystvandråd 2025-2027, der findes her:

<https://sgavmst.dk/vandmiljoe/vandomraadeplaner/overblik-vandomraadeplanerne-2021-2027/kystvandraad-2025-2027>

Kystvandopland og motivation	
Sekretariatskommune (ansøger)	Horsens Kommune
Bidragende kommunale myndigheder	Odder, Hedensted, Aarhus og Skanderborg
Ønsker at nedsætte kystvandråd for dette eller disse kystvand (angiv kystvand ID og navn)	146 – Norsminde Fjord 128 - Horsens Fjord, indre 127 – Horsens Fjord, ydre
Udklip af kystvandet evt. fra MiljøGIS (https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024)	
Relevant lokal trepart(er) for ansøgte område	Horsens Fjord Lokal Trepart
Motivation for ansøgning	Se "Motivation for ansøgning"

Udvælgelsesparameter 1: Kystvandoplandets fordelte indsatsbehov

Marker den vægtning, der svarer til kystvandoplandet jf. bilag 1 i Guide til ansøgning om nedsættelse som kystvandråd 2025-2027

- Fordelt indsatsbehov over 100 ton N
- Fordelt indsatsbehov under 100 ton N
- Intet fordelt indsatsbehov, OBS delopland kan ikke ansøge alene

Udvælgelsesparameter 2: Kystvandoplandets organisering			
	Nej	Ja	Hvis Ja, angiv titel på vedlagt dokumentation
Udvælgelsesparameter 2a: Bredt funderet ansøgningskommissorium			
Er der bag ansøgningen en ligelig repræsentation?	☐	☒	Deltagerliste er vedlagt som en del af "Plan for opgaveudførelsen".
Er der vedlagt forventet deltagerliste og bekræftelse på deltagelse i projektperioden?	☒	☒	
Udvælgelsesparameter 2b: Plan for opgaveudførelsen			
Er der vedlagt plan for opgaveudførelsen?	☐	☒	"Plan for opgaveudførelsen"
Udvælgelsesparameter 2c: Eksisterende samarbejder i kystvandoplandet			
Er der vedlagt dokumentation for eksisterende samarbejder i kystvandoplandet?	☐	☒	"Beskrivelse af Havsamarbejdet i Østjylland".

Yderligere materiale			
	Nej	Ja	Hvis Ja, angiv titel på vedlagt dokumentation
Er der vedlagt yderligere materiale?	☐	☒	Kommissorium for Lokal Trepert for Horsens Fjord Kommissorium for Kystvandråd Projektbeskrivelse af "Go' Løsning" Bilag til ansøgning om Kystvandråd: Norsminde Fjord og hul i Alrø-dæmning

Dato

31-03-2025

Underskrift

Amalie Dam-Hansen

Bilag 2B

Motivation for ansøgning

Denne ansøgning indsendes i et partnerskab mellem kommunerne, Landbrug og Fødevarer samt Danmarks Naturfredningsforening.

Det er et stort ønske i lokalområdet at få oprettet et Kystvandråd, der kan rådgive den lokale trepart for Horsens Fjord.

Der er udarbejdet et kommissorium for Kystvandrådet i et samarbejde på tværs af de tre kommuner med størst opland i Hovedvandoplandet – Odder, Hedensted og Horsens. Kommissoriet er efterfølgende blevet godkendt af kommunalbestyrelser og relevante udvalg i de tre kommuner i februar 2025. De øvrige deltagende kommuner i den lokale trepart for Horsens Fjord bakker også op om ansøgningen.

Der er også opbakning til et Kystvandråd blandt interessenter og foreninger i lokalområdet. Lokale repræsentanter fra landbruget og øvrige interessenter har længe udtrykt ønske om oprettelsen af et Kystvandråd.

Der er således en væsentlig lokal opbakning bag denne ansøgning til et Kystvandråd.

Formålet med Kystvandrådet er

- at understøtte den lokale forankring af arbejdet med arealoplægning og eventuelt andre virkemidler
- at understøtte en bred inddragelse af mange lokale interessenter
- at øge vidensgrundlaget for arbejdet med at forbedre vandmiljøet

Kystvandrådet skal understøtte en bred inddragelse af interessenter i lokalområdet, så deres rådgivning kommer ind på bordet i den lokale trepart.

Øvrige initiativer

Der har længe været et lokalt fokus på havmiljøet og fjordene i Hovedvandoplandet til Horsens Fjord.

Arbejdet i Kystvandrådet skal ses i sammenhæng med flere andre initiativer i området, som har haft til formål at forbedre vandmiljøet, og som er gået på tværs af kommuner og interessenter. Det gælder bl.a.

- **Havsamarbejdet mellem syv østjyske kommuner:** Se yderligere beskrivelse i bilag.
- **Naturpark Svanegrund:** Odder, Hedensted og Samsø kommuner står sammen med en gruppe af frivillige bag "Naturpark Svanegrund", som i december 2024 fik titlen som pilotnaturpark i Friluftsrådets mærkningsordning. Den foreløbige geografiske afgrænsning dækker bl.a. Horsens Fjord, Endelave, dele af Samsø samt Norsminde Fjord. Formålet med naturparken er at forbedre havmiljøet samt understøtte, at der sker en formidling af området. Læs mere her: <https://naturpark.svanegrund.dk/>
- **Ren Horsens Fjord Fonden:** Fonden blev annonceret af borgmester i Horsens Kommune, Peter Sørensen, i januar 2024. Formålet med fonden er at bringe livet tilbage i Horsens Fjord. Dette sker gennem naturgenopretningsprojekter ude i fjorden, bl.a. ålegræs og stenrev. Læs mere her: <https://renhorsensfjord.dk/>
- **Øvrige samarbejder:** Udover ovenstående har der været andre gode samarbejder, bl.a. med det nyligt etablerede Møgelkær-projekt, som blev realiseret i samarbejde med Naturstyrelsen. Med Kystvandrådet videreudvikles den samarbejdskultur, der er opbygget mellem landbrug, lodsejere, stat, styrelser og kommuner.

Plan for opgaveudførslen for Kystvandråd for Horsens Fjord Hovedvandopland

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Kystvandrådets opgaver	2
2.1. Om Kystvandrådets rådgivning	2
2.2. Analyse af kystvandenens væsentligste udfordringer	3
2.3. Analyser og forsøgsprojekter	3
2.3.1. "Go' Løsning"	3
2.3.2. Ren Norsminde Fjord	4
2.3.3. Analyse af Alrø-dæmningen	5
3. Organisering og samarbejdet med den lokale trepart	5
3.1. Kystvandrådets sammensætning	6
3.2. Arbejdsgrupper	6
3.3. Styregruppe og sekretariat	6
3.4. Samarbejdet mellem Kystvandråd og den lokale trepart	7
4. Procesplan	8
4.1. Tidsplan	8
4.2. Milepæle	9
4.3. Møder	9
5. Økonomi	9

1. Indledning

Nærværende notat indeholder en plan for opgaveudførelsen for et Kystvandråd for Horsens Fjord Hovedvandopland.

Notatet er primært udarbejdet i samarbejde mellem de tre kommuner, som har den største del af arealet i Hovedvandoplandet for Horsens Fjord: Horsens Kommune, Odder Kommune og Hedensted Kommune. Dertil har der været et samarbejde med de lokale repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening samt Landbrug og Fødevarer.

De tre øvrige kommuner i Hovedvandoplandet – Aarhus, Skanderborg og Vejle - har haft ansøgningen til kommentering. Skanderborg og Aarhus Kommuner bakker op om ansøgningen.

Vejle Kommune har ingen kommentarer til ansøgningen, idet kommunen ikke kommer til at deltage i Kystvandråd for Horsens Fjord og er passivt medlem af den lokale trepart for Horsens Fjord.

Notatet bygger bl.a. på kommissoriet for Kystvandrådet, som er blevet godkendt af kommunalbestyrelser og relevante udvalg i Odder, Hedensted og Horsens kommuner i februar 2025.

Beskrivelsen i nærværende notat flugter endvidere med Kommissoriet for den lokale trepart for Horsens Fjord, som er vedlagt som bilag til ansøgningen.

2. Kystvandrådets opgaver

Kystvandrådet skal understøtte en bred inddragelse af lokale aktører, som kan rådgive den lokale trepart om omlægningsplanen samt implementeringen heraf.

I de følgende afsnit beskrives Kystvandrådets opgaver mere udførligt, herunder hvad Kystvandrådet kan rådgive om, hvordan analysen af kystvandets udfordringer forventes gennemført samt hvordan Kystvandrådet forventes at arbejde med analyser og forsøgsprojekter.

2.1. Om Kystvandrådets rådgivning

Kystvandrådet kan rådgive bredt om både omlægningsplanen og implementeringen her, fx kriterier til arealudvælgelse eller borger- og lodsejerinddragelsen. Derudover kan Kystvandrådet rådgive om andre virkemidler til at forbedre vandkvaliteten, som fx stenrev eller ålegræs, eller om hvordan der kan tænkes andre hensyn ind i konkrete projekter, fx friluftsjakter.

Kystvandrådet kan også pege på og understøtte gennemførelsen af større helhedsprojekter, som kan gennemføres med brug af midler fra aftale om akutpakke til forbedring af vandmiljøet fra 8. maj 2024, jf. Vejledning til kystvandrådsarbejdet 2025-2027.

Et væsentligt element i det politisk vedtagne Kommissorium for Kystvandrådet er, at Kystvandrådet ikke bliver forsinkende i forhold til udtagningsindsatsen og arbejdet med omlægningsplanen.

I 2025 vil Kystvandrådets primære opgave være at rådgive i forhold til omlægningsplanens indhold. Derudover kan Kystvandrådet rådgive i forhold til de projektrealiseringer og omlægning af landbrugsjord, som påbegyndes i 2025.

Der kan også sættes gang i analyser i 2025, så længe disse ikke har en påvirkning på udarbejdelsen af omlægningsplanen. Dvs. analyser som ikke er relateret til kvælstof, eller analyser som har fokus på at sætte turbo på realiseringen af omlægningsplanen.

På den længere bane er der mulighed for, at den lokale trepart kan bestille nye analyser eller forsøgsprojekter gennem Kystvandrådet. I praksis vil det formentlig betyde, at Kystvandrådet anmoder den lokale trepart om at sætte analyser eller forsøgsprojekter i gang, som den lokale trepart herefter kan tage stilling til.

Kommunerne vælger selv, om de vil have analyser inden for egen geografi.

Der er med denne ansøgning beskrevet flere analyser og forsøgsprojekter, som forventes igangsat, jf. afsnit 2.2.

Der lægges op til, at Kystvandrådet ikke udarbejder forslag til indsatsprogram med prioriterede virkemidler, jf. Vejledning til kystvandrådsarbejdet 2025-2027. Et sådant forslag vil kræve større dataanalyser allerede fra 2025, som ikke vurderes hensigtsmæssigt grundet den i forvejen korte tidsfrist med omlægningsplanen.

2.2 Analyse af kystvandenes væsentligste udfordringer

I 2025 vil opstartes en analyse af Kystvandets væsentligste udfordringer. Følgende kilder forventes at blive inddraget:

- Analyser af oplandet, herunder fx data om kvælstof og retention, lavbundsarealer samt øvrige hensyn som natur, mulighed for skov, drikkevand osv.
- Ekspertviden fra medlemmer af Kystvandrådet, herunder fra Aarhus Universitet og Syddansk Universitet, som begge inviteres med i Kystvandrådets arbejde. Derudover eventuelt øvrige eksperter.
- Resultater fra allerede igangsatte analyser, jf. afsnit 2.3.

Analysen af kystvandenes væsentligste udfordringer sendes til SGAV senest 1. juni 2026. Analysen kan også pege videre frem mod nye analyser eller forsøgsprojekter, som det vil være relevant at sætte i gang i 2026-2027.

2.3. Analyser og forsøgsprojekter

Fra 2026 har den lokale trepart mulighed for at bestille analyser eller igangsætte forsøgsprojekter igennem Kystvandrådet.

Det forventes, at følgende tre analyser/projekter igangsættes i perioden. Analyserne er endnu ikke endeligt fastlagte.

2.3.1. "Go' Løsning"

Projektet om Go' Løsning er udfoldet i bilag. Projektet er bl.a. foreslået af Østjysk Landboforening og udviklet i et samarbejde med Hedensted Kommune.

I forbindelse med implementeringen af vandområdeplanernes indsatskrav for kvælstof og i henhold til den nye udtagning relateret til Grøn Trepert og omlægningsplaner er der behov for at udvikle en helhedsplanlægningsmodel for kvælstofvirkemidler. Modellen skal tage højde for samspillet mellem virkemidler og sikre en hensigtsmæssig placering.

I dag er der alene afsat midler til projektering af enkelte projekter, mens der i høj grad er behov for at finde optimale løsninger – særligt i områder med høje indsatskrav. Samtidig er der behov for en model for samskabelse i dialog med lodsejere i mindre deloplande.

Med projektet "God Løsning" arbejdes der for at udnytte geografis lave retention for at skabe det bedste udgangspunkt for en renere Horsens Fjord.

Der planlægges en kortlægning af potentialerne for etablering af drænvirkemidler i oplandet til Bygholm Å, der afvander til Indre Horsens Fjord. Potentialekortlægningen skal understøtte den prioriteringsrækkefølge, som Hedensted Kommune iværksætter for at sikre realisering af omlægningsplanen. Kortlægningen vil vise mulighederne for at etablere drænvirkemidler baseret på varierende grad af naturlig hydrologi samt virkemidlernes størrelse. Projekternes realiserbarhed og effekter kvantificeres og vil udgøre et forbedret grundlag for prioritering og realisering. Projektet foregår i Hedensted Kommune.

2.3.2. Ren Norsminde Fjord

Projektet "Ren Norsminde Fjord" igangsættes i 2025, og omhandler analyse af de øvrige faktorer end kvælstof, der af betydning for at opnå målopfyldelse i fjorden. Projektet er nærmere beskrevet i vedlagte bilag.

Området omkring Norsminde Fjord rummer flere interesser bl.a. landbrug, turisme og natur. I mange år har der været fokus på reduktion af kvælstof fra oplandet, og oplandet har dannet grundlag for mange pilotprojekter gennem tiden, herunder AGWA plan og udvikling af drænvirkemidler (minivådområder).

Det står klart, at flere faktorer er afgørende for et rigere plante- og dyreliv, og for at fjorden kan opnå god økologisk tilstand jf. Vandområdeplaner og EU's Vandrammedirektiv. Der er således behov for en bedre forståelse af andre faktoreres betydning for fjordens tilstand end kvælstof, med henblik på et bredere og bedre grundlag for at opnå en Ren Norsminde Fjord.

Projektet udføres i samarbejde med Aarhus Kommune med opbakning fra Landboforeningen Odder-Skanderborg. Havsamarbejdet Østjylland forventes inddraget som faglig sparringspartner i de vandbaserede indsatser. Andre lokale interessenter vil blive inddraget i arbejdet efter behov og ønsker.

Der forventes at blive igangsat flere aktiviteter og analyser under arbejds pakken: "Ren Norsminde Fjord" (de er uddybet i bilag):

Analyser af de væsentligste udfordringer for at opnå målopfyldelse

- **Temadag sommer 2025:** I samarbejde med Aarhus Kommune og Landboforeningen Odder-Skanderborg m.fl. ønskes afholdt en temadag i sommeren 2025. Temadagen skal formidle eksisterende viden om fjorden, samt åbne op for nye perspektiver for at opnå målopfyldelse, samt give engagement og afsæt til et fælles projekt "Ren Norsminde Fjord – Helhedsplan for fjord og opland". Temadagen vil være offentlig.
- **Overvågning af Epifytter (trådalger):** I samarbejde med SDU ønskes igangsat en overvågning af Epifytter, som indikator på næringsstofbelastningen, og et supplement til klorofyl-indikatoren i vurderingen af fjordens tilstand. Hypotesen er, at en af årsagerne til manglende vegetationsudbredelse skyldes epifytbegroning af vegetationen, som hæmmer bundplanternes vækst.
- **Analyse af fosfor-transport i oplandet:** Det er kendt, at Norsminde Fjord er belastet dels af en fosfor-påvirkning fra afstrømninger i oplandet og dels af en fosforaflejring på bunden af fjorden. Derfor ønskes udført en analyse af fosfor-transportveje oplandet.
- **Norsminde-modellen: Pilotforsøg med opdeling af fosfor-indsats i oplandet:** På baggrund af fosfor-analysen ovenfor, går modellen ud på at beskrive, hvordan en fosfor-indsats i oplandet til fjorden kan planlægges, så det lokale ejerskab til indsatsen på de enkelte jorden øges. Modellen går som noget nyt ud på at fordele indsatsbehøvet ud på mindre deloplande i oplandet til fjorden, for derved at lette arbejdet med at finde

fælles løsninger i mindre oplandsgrupper. Modellen forventes at kunne blive skaleret ud til andre dele af landet efterfølgende.

- **Analyse af dækningsgrad af bundplanter i fjorden:** Ved vurdering af "god økologisk tilstand" vurderes udbredelse af vandplanter til en dybdegrænse på 4 meter, men da Norsminde fjord er lavvandet, vil parameteren ikke give et retvisende billede. I samarbejde med DHI ønskes udført en analyse af fjordens vegetationsdækningsgrad, samt klassifikation af ålegræs vs. makroalger på basis af satellit-data og høj-opløselige luftfoto. Resultatet vil supplere NOVANA-programmets data.
- **Modellering af betydning af slusedrift:** Med inspiration fra Ringkøbing Fjord opstilles en model for vandudskiftningen i fjorden som udtryk for betydning af slusedriften. Modellen kvalificeres med feltmålinger. På baggrund af modellerede scenarieberegninger vurderes variationen i saltholdigheden, idet svingninger i saltholdighed kan stresser dyr og planter i fjorden. Én blandt flere hypoteser for den lave dækningsgrad af bundplanter er den variende saltholdighed

2.3.3. Analyse af Alrø-dæmningen

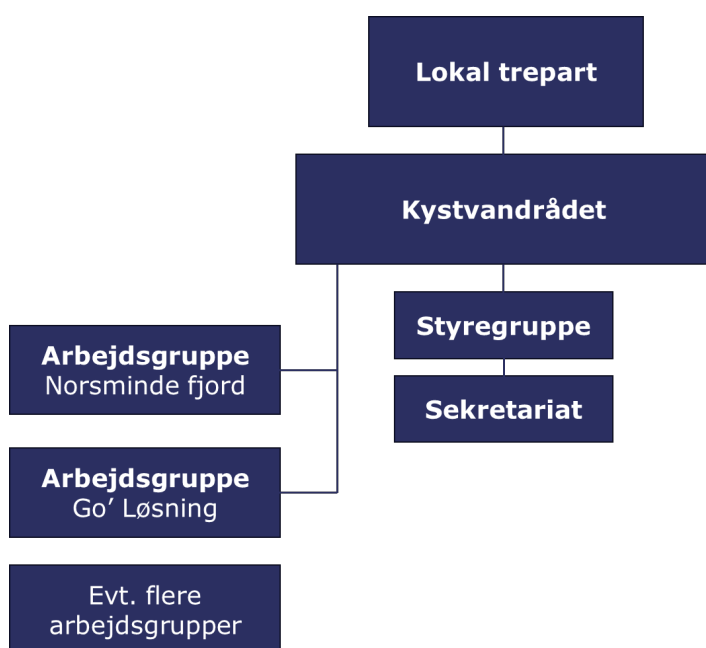
Alrø er forbundet med fastlandet via en vejdæmning. Alrø-dæmningen udgør i dag en barriere i forhold til vandgennemstrømningen ind og ud af Kattegat i området nord for Alrø i Horsens Fjord, hvor særligt Lerdrup Bugt og Amstrup Red har meget lav vandudskiftning. Effekten af bedre vandgennemstrømning ved fx at etablere en rør-gennemgang ønskes analyseret med hensyn til vandkvalitet og økologisk tilstand, herunder hvor stor gennemgangen bør være for at opnå positiv effekt. Analysen, som er uddybet i bilag, forventes udført af DHI baseret på deres økosystemmodeller udviklet for Miljøstyrelsen til 3.generations vandområdeplaner.

Resultatet vil kunne bidrage til større generel forståelse af faktorer af betydning for målopfyldelse i områder med dæmninger/veje, som bremser det naturlige vandflow og dynamik i kystområder.

3. Organisering og samarbejdet med den lokale trepart

Den overordnede organisering omkring Kystvandrådet fremgår af Figur 1 nedenfor.

Figur 1. Organisering af Kystvandrådet

I det følgende uddybes de forskellige elementer fra organisationsdiagrammet.

3.1. Kystvandrådets sammensætning

Kystvandrådet kan bestå af op til 20 medlemmer. Der lægges vægt på, at der er en ligelig repræsentation af hhv. erhvervsinteresser og natur- og friluftinteresser.

Der lægges op til at invitere følgende organisationer ind som deltagere:

- Erhvervsinteresser
 - Østjysk landboforening
 - Landboforeningen Odder-Skanderborg
 - DANVA
 - Bæredygtigt Landbrug
 - Dansk Skovforening
- Natur- og friluftinteresser
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Dansk Ornitologisk Forening
 - Danmarks Sportsfiskerforbund
 - Danmarks Jægerforbund
 - Friluftsrådet

Derudover vil der indgå faglige vidensinstitutioner og vidensparter i arbejdet:

- Aarhus Universitet
- Syddansk Universitet
- SEGES
- Naturpark Svanegrund

På møderne vil desuden sidde repræsentanter fra kommunerne. Naturstyrelsen inviteres også til at deltage.

Der er mulighed for løbende udskiftninger i Kystvandrådet, hvis dette viser sig relevant. Det er op til Kystvandrådet at vurdere, om der skal udpeges flere medlemmer, enten ad hoc eller fast, fx Dansk Akvakultur, Levedygtigt Landbrug, Frie Bønder eller øvrige.

Der er endnu ikke rakt ud til alle organisationer. Der tages kontakt til foreningerne, så snart der forelægges et tilsagn fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning.

3.2 Arbejdsgrupper

Der vil løbende være mulighed for at nedsætte arbejdsgrupper under Kystvandrådet.

Der planlægges at være en arbejdsgruppe om Norsminde Fjord. Denne vil have et sekretariat placeret i Odder Kommune og med et tæt samarbejde med Aarhus kommune. Arbejdsgruppen vil bl.a. have fokus på at gennemføre analyser og forsøgsprojekter vedr. "Ren Norsminde Fjord" (jf. beskrivelsen under "Forsøgsprojekter og analyser").

Ligeledes planlægges at være en arbejdsgruppe om Go' Løsning. Denne vil have et sekretariat placeret i Hedensted Kommune.

Der er uafklaret, hvordan arbejdet om Alrø-dæmningen organiseres, men der forventes at være en arbejdsgruppe med deltagelse fra både Odder og Horsens Kommune.

3.3 Styregruppe og sekretariat

Der nedsættes en styregruppe til Kystvandrådet.

Følgende vil indgå i Styregruppen

- Repræsentant fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning
- Repræsentant fra Ministeriet for Grøn Trepert
- Repræsentant fra KL
- Administrativ repræsentant fra Horsens Kommune
- Administrativ repræsentant fra Odder Kommune
- Administrativ repræsentant fra Hedensted Kommune

Kystvandrådet og styregruppen betjenes af et sekretariat i Horsens Kommune. Det vil være samme sekretariat som betjener den lokale trepart. Dette skal understøtte et godt samarbejde mellem Kystvandrådet og den lokale trepart.

3.4. Samarbejdet mellem Kystvandråd og den lokale trepart

Kystvandrådet har en rådgivende funktion i forhold til den lokale trepart. Arbejdet i den lokale trepart vil blive tilrettelagt på en måde, så Kystvandrådets rådgivning bliver taget med i arbejdet.

Den lokale trepart forventes at holde et månedligt møde i 2025. Fra 2026 mødes den lokale trepart formentlig sjældnere. Se også Kommissorium for Lokal Trepert for Horsens Fjord, som er vedlagt som bilag.

Det er det samme sekretariat, der betjener Kystvandrådet og den lokale trepart. Dette giver gode muligheder for at sikre, at rådgivningen fra Kystvandrådet kommer på dagsordenen i den lokale trepart.

Mere konkret vil samarbejdet mellem Kystvandrådet og den lokale trepart foregå således:

- **Den lokale trepart fremsender materiale til Kystvandrådet:** Den lokale trepart kan løbende vælge at sende materiale til kommentering hos Kystvandrådet. Det kan fx være i forhold til, hvordan den lokale trepart arbejder med omlægningsplanen eller implementeringen heraf. Et emne kunne fx være de kriterier, som danner udgangspunkt for arealudpegningerne i omlægningsplanen.
- **Kystvandrådet tager selvstændigt emner op:** Kystvandrådet kan også selvstændigt tage emner op, så længe dette flugter med kommissoriet. Det kan fx være emner relateret til, hvordan omlægningsplanen bedst implementeres, borgerinddragelse mv. Herefter vil rådgivningen fra Kystvandrådet blive forelagt den lokale trepart.
- **Analyser:** Som tidligere beskrevet kan den lokale trepart bestille analyser/forsøgsprojekter igennem Kystvandrådet. I praksis vil det formentlig betyde, at Kystvandrådet foreslår nye analyser og forsøgsprojekter til den lokale trepart, som treparten herefter kan beslutte at sætte i gang (eller ansøge om hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning).
- **Afrapportering:** Afrapporteringerne i 2025 og 2026 vedr. Kystvandrådet samt den endelige evaluering i 2027 vil forventeligt blive fremlagt for den lokale trepart, ligesom de fremlægges for Kystvandrådet.
- **Mødeaktivitet:** Det kan blive relevant med møder på tværs mellem repræsentanter fra den lokale trepart og repræsentanter fra Kystvandrådet. Ligeledes kan det være relevant, at repræsentanter fra den lokale trepart deltager på møder i Kystvandrådet, eller omvendt. Dette vil løbende blive vurderet.

3.5. Samarbejdet mellem kommunerne

Hovedvandoplandet til den lokale trepart består af seks kommuner: Odder, Hedensted, Horsens, Aarhus, Skanderborg og Vejle.

Der er dog stor forskel på de enkelte kommunernes andel af oplandene, jf. tabel 1 nedenfor.

Tabel 1. Arealfordeling på kommuneniveau af oplandet i Hovedvandoplandet for Horsens Fjord, opgjort i hektar.

Aarhus	Odder	Horsens	Hedensted	Vejle	Skanderborg
2.000	22.000	29.000	24.000	1.000	1.000

*Størrelsen for kystvandet 'Århus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav' er kun angivet for den del, der hører under Hovedvandoplandet for Horsens Fjord.

Note: Tallene er afrundet til nærmeste 1000.

Kilde: Egen GIS-analyse

På den baggrund giver Kommissoriet for den lokale trepart for Horsens Fjord mulighed for, at de tre kommuner med lavest andel – Aarhus, Vejle og Skanderborg – ikke stiller med repræsentanter i den lokale trepart. Vejle har valgt ikke at stille med en repræsentant, mens både Aarhus og Skanderborg stiller med to repræsentanter hver.

I det løbende arbejde forventes det, at Odder, Hedensted og Horsens Kommuner kommer til at drive den største del af arbejdet i både den lokale trepart og Kystvandrådet. Dog er der den væsentlige undtagelse, at Aarhus Kommunes andel er væsentlig for Norsminde Fjord. Aarhus Kommune vil derfor spille en vigtig rolle i arbejdsgruppen om Norsminde Fjord.

3.6 Hjemmeside

Der oprettes en hjemmeside til Kystvandrådet på Horsens Kommunes hjemmeside. Her vil der bl.a. være de påkrævede oplysninger, jf. Bekendtgørelse om oprettelse og administration af samt tilskud til kystvandråd:

- Oplysning om at et kystvandråd er oprettet.
- Hvilke medlemmer kystvandrådet består af.
- Hvilke lokale treparter kystvandrådet rådgiver.
- Hvilken kommunalbestyrelse, der er den sekretariatsansvarlige kommunalbestyrelse for kystvandrådet.
- Hvilke bidragende kommunalbestyrelser, der bidrager til kystvandrådet og den sekretariatsansvarlige kommunalbestyrelse.

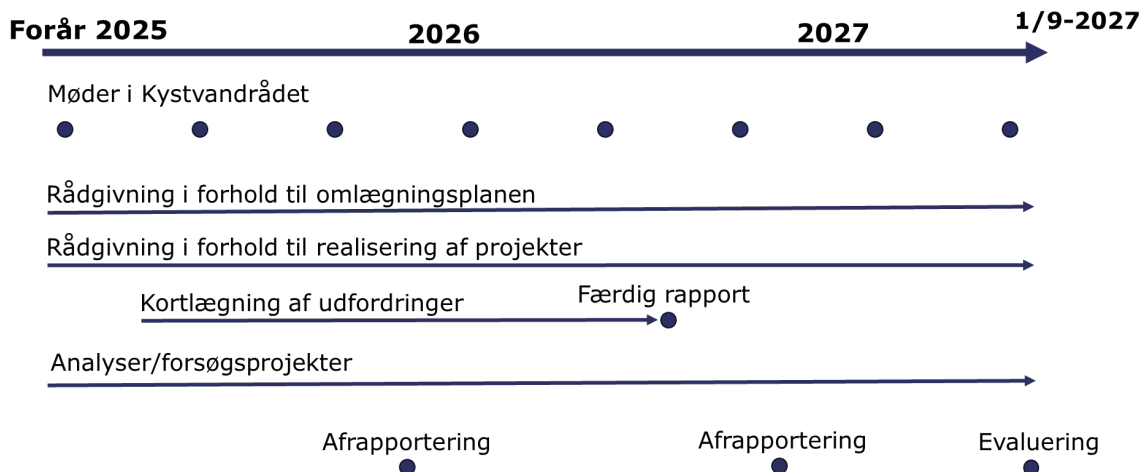
4. Procesplan

Dette afsnit beskriver den planlagte proces for arbejdet i Kystvandrådet, herunder tidsplan, milepæle og møder.

4.1. Tidsplan

I figur 2 nedenfor skitseres en tidsplan for arbejdet i Kystvandrådet.

Figur 2. Tidsplan for Kystvandrådets arbejde

Kystvandrådet skal fra start udøve rådgivning til den lokale trepart i forhold til omlægningsplanen og realisering af de konkrete projekter.

Derudover igangsættes en kortlægning af udfordringer, som skal være færdig til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø senest 1. juni 2026.

En del af kortlægningen består af de analyser og forsøgsprojekter, som igangsættes løbende i 2025-2027.

Derudover skal der udarbejdes afrapporteringer af Kystvandrådets arbejde med udgangen af hhv. 2025 og 2026 samt en afsluttende evaluering. Kystvandrådet vil blive inddraget i, hvad der indgår i de årlige afrapporteringer samt den afsluttende evaluering.

4.2. Milepæle

Der vil være følgende milepæle for Kystvandrådet, jf. også figur 2.

- Før sommerferien 2025: Første møde i Kystvandrådet er afholdt.
- December 2025: Afrapportering indsendt til SGAV
- 1. juni 2026: Kortlægning af udfordringer indsendt
- December 2026: Afrapportering indsendt til SGAV
- 1. september 2027: Endelig evaluering indsendt til SGAV

Derudover vil udpeges milepæle i forbindelse med igangsættelse af analyser og forsøgsprojekter.

4.3. Møder

Kystvandrådet mødes efter behov, som udgangspunkt 3 gange årligt. Horsens Kommune leder møderne i Kystvandrådet.

5. Økonomi

Budgettet er udarbejdet med udgangspunkt i "Bekendtgørelse om oprettelse og administration af samt tilskud til kystvandråd".

Hvordan arbejdet i Kystvandrådet kommer til at foregå, afhænger i høj grad af Kystvandrådets egne ønsker til fx mødeaktivitet, analyser/forsøgsprojekter mv. Regnskabet kan således vise sig at afvige fra budgettet.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har oplyst, at det er muligt at benytte bevillingerne i hele tilsagnsperioden og ikke kun i det indeværende år.

Hvis SGAV vil udbetale nogle af de ansøgte midler, som lige nu er placeret i 2026 og 2027, i 2025, for at få det til at gå op, er partnerskabet mellem Danmarks Naturfredningsforening, Landbrug & Fødevarer samt kommunerne åben for det.

Udover nedenstående vil der forventeligt blive søgt om midler til at gennemføre forsøgsprojekter.

Tabel 2. Budget for Kystvandrådet

	2025	2026	2027
Etablering af Kystvandråd, herunder række ud til medlemmer	50.000	0	0
Sekretariatsbetjening af Kystvandrådet	100.000	100.000	60.000
Udarbejdelse af afrapporteringer og evaluering	100.000	100.000	150.000
Udgifter til arbejdet i de øvrige deltagende kommuner (mødedeltagelse)	50.000	50.000	35.000
Udgifter til afholdelse af møder	10.000	10.000	10.000
Udarbejdelse af rapport om væsentligste udfordringer	120.000	100.000	-
Go' Løsning	1.100.000	750.000	500.000
Ren Norsminde Fjord	1.125.000	1.190.000	255.000
Analyse af hul i dæmningen ved Alrø	-	440.000	-
Revisor	10.000	10.000	10.000
I alt	2.665.000	2.750.000	1.020.000

Til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Teknik & Miljø
Rådhusgade 3
8300 Odder

Bilag til ansøgning om Kystvandråd: Ren Norsminde Fjord – helhedsplan for fjord og opland, samt analyse vedr. Alrø-dæmning

Norsminde Fjord – Helhedsplan for fjord og opland

Motivation

Norsminde Fjord - området har et særligt fokus i Odder Kommune. Området rummer flere interesser bl.a. landbrug, turisme og natur. I mange år har der været fokus på reduktion af kvælstof fra oplandet, og oplandet har dannet grundlag for mange pilotprojekter gennem tiden, herunder AGWA plan og udvikling af drænvirkemidler (minivådområder).

Det står klart, at flere faktorer er afgørende for et rigere plante- og dyreliv, og for at fjorden kan opnå god økologisk tilstand jf. Vandområdeplaner og EU's Vandrammedirektiv. Der er derfor behov for en bedre forståelse af andre faktorerers betydning for fjordens tilstand end kvælstof, for at få et bredere og bedre grundlag for at opnå en Ren Norsminde Fjord.

Tilstanden i Norsminde Fjord er i dag moderat tilstand for mikroalger (klorofyl) og bunddyr, mens der stor set ingen undervandsplanter er. Her er tilstanden officielt ukendt jf. nyeste udkast til vandområdeplaner, selvom Miljøstyrelsen har lavet undersøgelser dernede i mange år. Det er vigtigt for fjordens tilstand, at der er et udbredt vegetationsdække.

Fjorden udgør en del af N2000 område nr. 59, samt Fuglebeskyttelsesområde F30 "Kysing Fjord", hvor målet om opnåelse af gunstig bevaringsstatus for arter og levesteder ikke er opnået.

Projektet udføres i samarbejde med Århus Kommune med opbakning fra Landboforeningen Odder-Skanderborg. Havsamarbejdet Østjylland forventes inddraget som faglig sparringspartner i de vandbaserede indsatser. Andre lokale interessenter vil blive inddraget i arbejdet efter behov og ønsker.

Ansøgning

Analyser – projekter:

Temadag sommer 2025

Temadagen skal formidle eksisterende viden om fjorden fra mange års analyser i fjorden og i oplandet, herunder fx undersøgelse i forbindelse med udvikling af drænvirkemidler såsom: "minivådområder og integrerede randzone. Temadagen skal åbne op for nye perspektiver, og give engagement og afsæt til et fælles projekt "Ren Norsminde Fjord – Helhedsplan for fjord og opland".

Temadagen vil være offentlig

28-03-2025
Sags Id. S2025-1502

Sagsbeh.
Lene Andersen
Tlf.
lene.andersen@odder.dk

Dok id. D2025-30717

Side 1/4

Budget: Forberedelse og gennemførelse af temadag udføres af Odder og Århus Kommune, Landboforeningen Odder- Skanderborg, SEGES, Århus Universitet mv. med professionel hjælp fra konsulent (mødemediator/faciliator).

2025: 160.000 kr.

80.000 kr. (konsulent) + 80.000 kr. (intern, projektledelse)

Overvågning af Epifytter (trådalger) sommer 2025-2027

I samarbejde med SDU igangsættes en overvågning af Epifytter hen over 3 somre, som indikator på næringsstofbelastningen, og for at forstå baggrunden for den manglende vegetationsudbredelse. Fjorden er meget lavvandet, og har potentiale for vegetationsdække. Det er hypotesen, at en af årsagerne til manglende vegetationsudbredelse skyldes epifytbegroning af vegetationen, som hæmmer bundplanternes vækst.

Budget: Feltarbejde forventes delvis udført af lokale frivillige under vejledning af SEGES. Planlægning, analyse og afrapportering udføres af SDU.

2025: 280.000 kr.

250.000 kr. (konsulent: feltarbejde + analyser) + 30.000 kr. (intern: projektledelse)

2026: 230.000 kr.

200.000 kr. (konsulent: feltarbejde + analyser) + 30.000 kr. (intern: projektledelse)

2027: 230.000 kr.

200.000 kr. (konsulent: feltarbejde + analyser) + 30.000 kr. (intern: projektledelse)

Analyse af fosfor-transport i oplandet 2025-26

Det er kendt, at Norsminde Fjord er belastet med fosfor. Dels af en fosfor-påvirkning fra afstrømninger i oplandet, og dels af en fosfor-aflejring på bunden af fjorden. Med henblik på igangsættelse af virkemidler på land for at reducere fosfor i afstrømninger herfra, udføres en analyse af fosfor-transportveje i oplandet.

Budget: Analysen forventes udført af Århus Universitet ultimo 2025 og afrapporteres i 2026.

2025: 120.000 kr.

100.000 kr. (konsulent: analyse) + 20.000 kr. (intern: projektledelse)

2026: 120.000 kr.

100.000 kr. (konsulent: analyse) + 20.000 kr. (intern: projektledelse)

Norsminde-modellen: Pilotforsøg med opdeling af fosfor-indsats i oplandet 2026-27

På baggrund af fosfor-analysen ovenfor, beskrives det, hvordan en fosfor-indsats i oplandet til fjorden kan planlægges, så det lokale ejerskab til indsatsen på de enkelte jorden øges. Konceptmodellen går som noget nyt ud på at fordele indsatsbehøvet ud på mindre deloplande i oplandet til fjorden, for derved at lette arbejdet med at finde fælles løsninger i mindre oplandsgrupper.

Modellen forventes at kunne blive skaleret ud til andre dele af landet efterfølgende. Opgaven forventes udføres i samarbejde med SEGES og Landbofore-

ningen Odder- Skanderborg

2026: 275.000 kr.

200.000 (konsulent: facilitering) + 75.000 kr (intern: projektledelse/facilitering)

2027: 25.000 kr.

25.000 kr. (intern: projektledelse/facilitering)

Analyse af dækningsgrad af bundplanter i fjorden 2025-26

Norsminde Fjord er lavvandet med en middel vanddybde på ca. 0,6 meter og en maksimal dybde på ca. 2 meter. Ved vurdering af "god økologisk tilstand" jf. statens vandområdeplaner vurderes udbredelse af vandplanter til en dybdegrænse på 4 meter, og således vil parameteren ikke give et retvisende billede af dækningsgraden af bundplanter i Norsminde Fjord.

I samarbejde med DHI udføres en analyse af fjordens vegetationsdækningsgrad, samt klassifikation af ålegræs vs makroalger på basis af satellit-data og høj-opløselige luftfoto. Dette arbejde vil supplere NOVANA-programmets data, hvor der kun indgår enkelt-målestationer, og således ikke et overblik over hele fjordens udbredelse af vandplaner.

Budget: Analyse og afrapportering forventes udført af DHI, og igangsættes ultimo 2025 med afrapportering primo 2026.

2025: 175.000 kr.

150.000 kr.(konsulent: analyser) + 25.000 kr. (intern: projektledelse)

2026: 75.000 kr.

50.000 kr. (konsulent: afrapportering) + 25.000 kr. (intern: projektledelse)

Modellering af betydningen af slusedrift 2025-26

For stor variation i saltholdighed kan stresse dyr og planter. Derfor ønskes undersøgt om det er muligt via bedre styring af slusen, at fastholde en mere stabil saltholdighed i fjorden. Én blandt flere hypoteser for den lave dækningsgrad af bundplanter er den variende saltholdighed.

Med inspiration fra Ringkøbing Fjord opstilles en model for vandudskiftningen i fjorden, som udtryk for betydning af slusedriften. Modellen kvalificeres med feltmålinger. På baggrund af den opstillede model kan der udarbejdes scenarieberegninger, hvor slusedriften justeres for at opnå en mere stabil saltholdighed.

Budget: Fjordmodel forventes udarbejdet af Marine Science & Consulting Aps efter koncept udviklet til Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord mv. Modellen er videnskabeligt publiceret.

Feltmålinger forventes udført af SEGES.

I 2025 opsættes modellen med eksisterende data (vandstande, vind, afstrømning mv.) og måleudstyr indkøbes.

I 2026 modelanalyser (baseline og scenarier) kvalificeret med feltmålinger. Afrapportering medio 2026.

2025: 390.000 kr.

350.000 kr. (konsulent: analyser) + 40.000 kr. (intern: projektledelse)

2026: 490.000 kr.

450.000 kr. (konsulent: analyser og feltarbejde) + 40.000 kr. (intern: projektledelse)

Samlet budget Ren Norsminde Fjord – Helhedsplan for fjord og opland:

2025: 1.125.000 kr.

2026: 1.190.000 kr..

2027: 255.000 kr.

I alt: 2.570.000 kr.

Hul i Alrø-dæmningen

Motivation

Alrø er forbundet med fastlandet via en vejdæmning. Alrø-dæmningen udgør i dag en barriere i forhold til vandgennemstrømningen ind og ud af Kattegat i området nord for Alrø i Horsens Fjord omkring dæmningen, hvor der især er meget lav vandudskiftning inde i Ledrup Bugt og Amstrup Red.

Resultatet vil kunne bidrage til større generel forståelse af faktorer af betydning for målopfyldelse i områder med dæmninger/veje, som bremser det naturlige vandflow og dynamik i kystområder.

Analyse af økologisk betydning af hul i Alrø-dæmningen (2026)

Effekten af bedre vandgennemstrømning ved fx at etablere en rørgennemgang i dæmningen ønskes analyseret med hensyn til vandkvalitet og økologisk tilstand, herunder hvor stor gennemgangen bør være for at opnå positiv effekt.

Budget: Analysen forventes udført og afrapporteret af DHI, baseret på deres økosystemmodeller udviklet for Miljøstyrelsen til 3.generations vandområdeplaner.

2026: 440.000 kr.

400.000 kr. (konsulent: analyse) + 40.000 (intern: projektledelse)

Bilag 2E

”Go Løsning” – Et prioriteringsprojekt til acceleration mod realisering

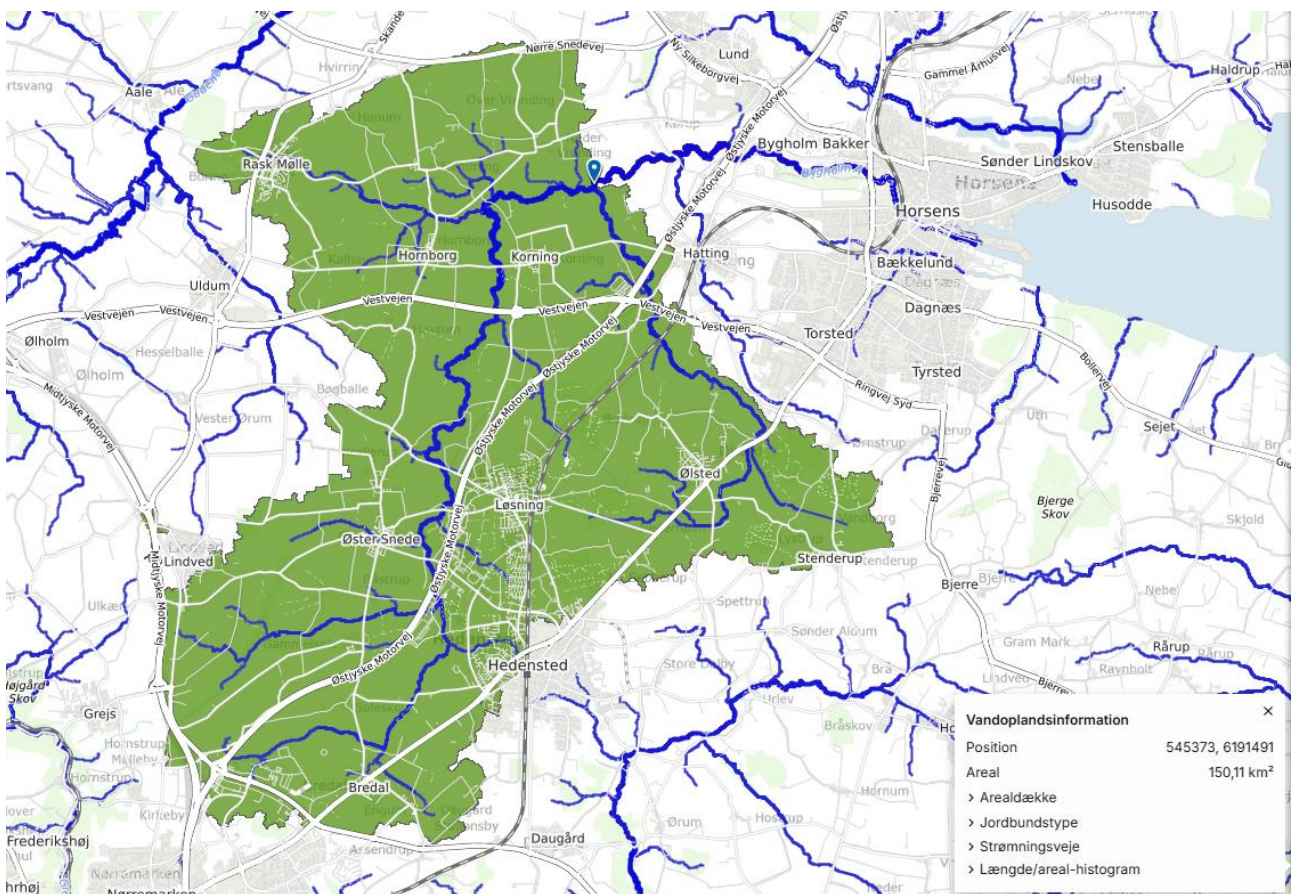
I denne arbejdsplanlægges en kortlægning af potentialerne for etablering af drænvirkemidler i oplandet til Bygholm Å, der afvander til Indre Horsens Fjord.

Potentialekortlægningen skal understøtte den prioriteringsrækkefølge, som Hedensted Kommune iværksætter for at sikre realisering af omlægningsplanen. Kortlægningen vil vise mulighederne for at etablere drænvirkemidler baseret på varierende grad af naturlig hydrologi samt virkemidlernes størrelse. Projekternes realiserbarhed og effekter kvantificeres og vil udgøre et forbedret grundlag for prioritering og realisering.

Analysen baseres dels på Hedensted Kommunes eksisterende kortlægning af vådområder og lavbundsprojekter, dels på SEGES Innovations eksisterende analyse af minivådområder. Der planlægges således ikke undersøgelser, som skal give nye data der udfordrer eksisterende kortmateriale som fx retentionskortet (fx loggere på vandløb).

Projektområdet, hvor der ønskes foretaget en detaljeret kortlægning af potentialerne, udgør 150 km² og svarer til cirka 30 % af oplandet til Indre Horsens Fjord.

Der ses kun på Hedensted Kommunes geografi.

Figur 1. Projektområdet i oplandet til Bygholm Å

I projektet udarbejder SEGES Innovation, i samarbejde med de lokale udtagningskonsulenter ved Velas, en metode til potentialekortlægning, der er egnet til det kuperede terræn i projektområdet. Der gennemføres indledningsvist en GIS-analyse af potentialerne i samarbejde mellem SEGES Innovation og udtagningskonsulenterne.

Efter den indledende GIS-analyse prioriteres potentialerne for virkemidler. For de prioriterede projekter foretages koteopmålinger af dræn og terræn, drænoplysninger indhentes, og der indledes dialog med lodsejerne om deres syn på projekterne, som en præ-projektopstart.

For større vådområde- og lavbundsprojekter fastlægger udtagningskonsulenterne drænoplanet samt mulighederne for at etablere naturlig hydrologi gennem drænomlægning og overrisling. For små vådområder og minivådområder udarbejder udtagningskonsulenterne desuden egentlige projektforslag, mod realisering.

Denne feltbaserede opgave udføres af de lokale udtagningskonsulenter ved Velas og vil kunne bidrage med et kvalificeret beslutningsgrundlag for, hvordan Hedensted Kommune skal prioritere ansøgninger om forundersøgelser til vådområde- og lavbundsprojekter, samt hvor indsatsen kan understøttes gennem etablering af minivådområder.

For at sikre hurtig fremdrift ansættes en delt projektleder mellem Hedensted Kommune og Velas. Projektlederen skal understøtte kommunen som projektejer i realiseringen – med henblik på, at flest mulige projekter kan gennemføres parallelt.

I kortlægningen prioriteres virkemidlernes størrelse og udformning, så der opnås så store og sammenhængende projekter som muligt. Der tilstræbes i videst muligt omfang en basering på genopretning af naturlig hydrologi, i følgende prioriterede rækkefølge:

a) **Store sammenhængende projekter** – fx i ådale og større lavbundsområder. Baseret på genopretning af naturlig hydrologi med mange synergieffekter. Kan realiseres gennem de nationale VKP- og KLA-ordninger.

b) **Mindre vådområdeprojekter** – fx i afgrænsede lavninger. Baseret på genopretning af naturlig hydrologi med flere synergieffekter. Kan realiseres gennem VKP- og KLA-ordninger.

c) **Konstruerede vådområder** – tilpasset landskab og omgivelser, fx på dyrkningsarealer. Baseret på overrisling med visse synergieffekter. Kan realiseres gennem kystvandrådenes forsøgsprojekter. Projekterne forventes at have samme høje arealbaserede effekt som minivådområder (Hoffmann et al., 2025).

d) **Minivådområder på dyrkningsarealer** – evt. med pumpe ved dybtliggende dræn. Baseret på etablering af bassin med dybe og lave zoner. Har færre synergieffekter, men den største arealbaserede effekt. Kan realiseres gennem den nationale minivådområdeordning.

Klimasikring og vandtilbageholdelse

Der opbygges desuden en simpel model for mulig vandtilbageholdelse i vådområde- og

lavbundsprojekterne med henblik på klimasikring. Der foretages scenarieberegninger for projektområderne i oplandet.

Sammenhæng med omlægningsplanen

Prioriteringsopgaven for realisering kører sideløbende med arealplanlægning og udarbejdelsen af omlægningsplanen i 2025 på baggrund af kendte projekter. Analysen har derved ikke indflydelse på omlægningsplanens fremdrift, men har til formål at sikre hurtig realisering af projekter.

Formålet er at kunne understøtte realisering allerede i 2025 og starten af 2026 og i det omfang omlægningsplanerne peger mod vejen til god økologisk tilstand. Prioriteringsprojektet skal sikre hurtig realisering af flest mulige indsatser.

Budget

		2025	2026	2027	I alt
SEGES Innovation	Udarbejdelse og instruktion af udtagningskonsulenterne i brug af screeningsværktøj samt model for vandtilbageholdelse	100.000	50.000		150.000
Udtagningskonsulenterne ved VELAS	GIS-baseret screening, feltregistreringer (koteopmålinger af dræn og terræn) lodsejerkontakt, udarbejdelse af projektforslag	500.000	200.000		700.000
Projektleder (Hedensted Kommune/VELAS)		500.000	500.000	500.000	1.500.000
		1.100.000	750.000	500.000	2.350.000

Litteraturliste

Hofmann CC, Iversen BV og Børgensen CD. 2025. Vedligeholdelse af minivådområder over tid. Rådgivningsnotat fra DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet. 8 sider. Leveret: 04.03.2025.

Kommissorium: Kystvandråd i Hovedvandoplandet Horsens Fjord

Regeringen og en række af Folketingets partier har den 18. november 2024 indgået 'Aftale om Implementering af et Grønt Danmark'. Denne aftale følger op på den grønne trepartsaftale fra sommeren 2024.

Med aftalen er der mulighed for at nedsætte et Kystvandråd i tilknytning til de lokale treparter.

Nærværende kommissorium beskriver rammerne for Kystvandrådet i Hovedvandoplandet Horsens Fjord.

Afgrænsning

De nye lokale treparter tager udgangspunkt i de eksisterende 23 hovedvandoplande.

Hovedvandoplandet for Horsens Fjord dækker følgende kystvande: Horsens Ydre fjord, Horsens Indre fjord samt Norsminde fjord.

Kystvandrådet dækker hele Hovedvandoplandet.

Formål

Kystvandrådet skal understøtte en bred inddragelse af lokale aktører, som kan rådgive den lokale trepart om omlægningsplanen samt implementeringen heraf.

Opgave

Kystvandrådet er rådgivende i forhold til den lokale trepart. I 2025 vil der være fuldt fokus på udarbejdelse af omlægningsplanen, da den skal være færdig med udgangen af året. Kystvandrådets opgave har derfor forskellige karakter i 2025 i forhold til 2026 og frem.

2025

I 2025 vil Kystvandrådets primære opgave være at rådgive i forhold til omlægningsplanens indhold. Derudover kan Kystvandrådet rådgive i forhold til de projektrealiseringer og omlægning af landbrugsjord, som påbegyndes i 2025.

Grundet den begrænsede tidshorisont vil der i arbejdet med omlægningsplanen udelukkende blive anvendt eksisterende data, som er umiddelbart tilgængeligt.

2026 og frem

På den længere bane er der mulighed for, at den lokale trepart kan bestille nye analyser gennem Kystvandrådet. Kommunerne vælger selv, om de vil have analyser inden for egen geografi.

Medlemmer

Kystvandrådet består af et partnerskab med op til 20 medlemmer fra interesseorganisationer og foreninger, som har lokal tilknytning til kystvandende i Hovedvandoplandet.

Der peges på følgende medlemmer:

- Østjysk landboforening
- Landboforeningen Odder-Skanderborg
- VELAS
- SEGES
- Bæredygtigt Landbrug
- Østjysk Familielandbrug

- Danmarks Naturfredningsforening
- Dansk Ornitologisk Forening
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Dansk Skovforening
- Danmarks Jægerforbund
- Friluftsrådet
- Naturstyrelsen
- Repræsentant fra Aarhus Universitet
- Repræsentant fra Syddansk Universitet

Der er mulighed for løbende udskiftninger i Kystvandrådet, hvis dette viser sig relevant. Det er op til Kystvandrådet at vurdere, om der skal udpeges flere medlemmer, enten ad hoc eller fast, fx Dansk Akvakultur, DANVA eller øvrige.

Møder

Kystvandrådet mødes efter behov, som udgangspunkt 3 gange årligt. Kystvandrådet betjenes af samme sekretariat som den lokale trepart.

Horsens Kommune har ansvaret for kystvandrådet og leder møderne.

Der er mulighed for at nedsætte arbejdsgrupper under Kystvandrådet.

Økonomi

Der ansøges om tilskud til at oprette og sekretariatsbetjene Kystvandrådet hos Ministeriet for Grøn Trepert.

UDKAST: Forretningsorden for Kystvandrådet for Horsens Fjord og Norsminde Fjord

Formål og opgaver

§1

Kystvandrådet er et fagligt forum, der rådgiver den lokale trepart. Kystvandrådet har fokus på at understøtte fremdriften i trepartens arbejde ved bl.a. at rådgive om omlægningsplan og realisering af arealomlægning. Derudover kan Kystvandrådet beskæftige sig med elementer, som ikke indgår i trepartens arbejde, herunder fx spildevand, sluser og dæmninger, havdambrug mv.

§2

Kystvandrådet kan rådgive om følgende tre kystvandråde:

146 – Norsminde Fjord

128 - Horsens Fjord, indre

127 – Horsens Fjord, ydre

§3

Kystvandrådet kan gennemføre de analyser, som bliver bestilt af den lokale trepart. Kystvandrådet kan foreslå forsøgsprojekter til treparten. Kommunerne vælger selv, om de vil have analyser inden for egen geografi.

§4

Der skal senest 1. juni 2026 indsendes en rapport til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om kystvandenes væsentligste udfordringer. Sekretariatet har ansvaret for udarbejdelsen af rapporten, under rådgivning fra Kystvandrådet.

§5

Der skal med udgangen af 2025 og 2026 indsendes en afrapportering om Kystvandrådets arbejde til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Senest den 1. september 2027 skal den endelige evaluering indsendes til styrelsen. Sekretariatet har ansvaret for afrapporteringer og endelig evaluering, under rådgivning fra Kystvandrådet.

Medlemmer

§6

Kystvandrådet er sammensat af følgende medlemmer:

- Erhvervsinteresser
 - Østjysk landboforening
 - Landboforeningen Odder-Skanderborg
 - DANVA
 - Bæredygtigt Landbrug
 - Dansk Skovforening
- Natur- og friluftsinteresser
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Dansk Ornitologisk Forening
 - Danmarks Sportsfiskerforbund
 - Danmarks Jægerforbund
 - Friluftsrådet
- Faglige vidensinstitutioner/vidensparter
 - Aarhus Universitet
 - Syddansk Universitet

- SEGES
- Naturpark Svanegrund

§7

Medlemmerne i Kystvandrådet har mulighed for at stille med en suppleant.

§8

Der er mulighed for løbende udskiftninger i Kystvandrådet, hvis dette viser sig relevant. Det er op til Kystvandrådet at vurdere, om der skal udpeges flere medlemmer, enten ad hoc eller fast.

Organisering

§9

Der dannes en lokal styregruppe bestående af partnerskabet bag ansøgningen til Kystvandrådet. Styregruppen består af administrative repræsentanter fra Horsens, Hedensted og Odder Kommuner samt en repræsentant fra hhv. Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug & Fødevarer.

§10

Der er nedsat en national styregruppe for alle Kystvandråd, hvor sekretariatet sidder med.

§11

Der etableres en teknisk arbejdsgruppe til hvert projekt.

Beslutninger

§12

Kystvandrådet er et rådgivende organ, og møderne vil indeholde faglige drøftelser. Der er ikke afstemninger på møderne.

§13

Der er mulighed for mindretalsudtalelser i forbindelse med den årlige afrapportering om Kystvandrådets arbejde, jf. "Vejledning til kystvandrådsarbejdet 2025-2027". Ved mindretalsudtalelser giver afsenderen accept til, at udtalelsen offentliggøres. Offentliggørelse forudsætter, at udtalelserne har objektiv karakter, og de må ikke indeholde personoplysninger.

Dagsordener

§14

Dagsorden for Kystvandrådet møder udarbejdes af sekretariatet, bl.a. i samarbejde med arbejdsgrupper samt styregruppe. Medlemmer af Kystvandrådet kan foreslå emner til dagsordenen. Ligeledes kan den lokale trepart for Horsens Fjord foreslå emner til dagsordenen.

§15

Dagsordenen udsendes så vidt muligt senest 7 dage før mødets afholdelse.

§16

Dagsordenerne gøres offentligt tilgængelig på Horsens Kommunes hjemmeside.

Mødeaktivitet

§17

Kystvandrådet løser sine opgaver gennem afholdelse af møder. Der forventes 3 årlige møder.

§18

[Skal der være mulighed for teknisk bisidder? – til drøftelse]

§19

På møderne deltager repræsentanter fra Horsens, Odder og Hedensted Kommuner. Derudover kan øvrige kommuner, indbudte eksperter mv. deltage i relevant omfang.

Referater

§20

Beslutningerne i Kystvandrådet optages i et referat. Referatet udarbejdes af sekretariatet og godkendes af Kystvandrådets medlemmer.

Ikrafttræden og ændringer

§21

Forretningsordenen træder i kraft efter godkendelse på møde i Kystvandrådet d. 25. juni 2025.

§22

Ændring af forretningsordenen kan ske på et efterfølgende møde.